

הדומיה

ברק לוי

האם מקדישים אנו מספיק זמן לדממה מחשבתית? האם נותנים אנו את הדעת לחשיבותה כיאות? או שמא סבורים אנו כי הדומיה הינה פסיביות אשר אינה מקדמת, וממילא אין לה מקום?

אמת היא, כי כושר דיבורו של האדם, יכולת הבעתו האישית, מעלתו על פני שאר כל הברואים, קשה היא לפרידה. אך נדמה כי לעיתים כאשר קשה עלינו דבר מה, אות הוא לנו כי יש דברים בגו. העניין חשוב וחיוני, ורק עצתו של היצר היא המרחיקה את האדם מלגשת, לגשש ולברוק.

חשיבה אקטיבית ודיבור הינם הדרך המובילה את האדם אל עבר מיצוי היכולת הגלומה בו, שכן האדם חושב בדרך חשיבתו הייחודית, נוקט עמדה אישית ומבטא עצמו בדרכו שלו. אם כן מה חסר? לכאורה אם האדם מכנס את כל כוחותיו ויכולתו ומביע אותם, מה צריך הוא מעבר לזה?

החשיבה הפסיבית, הדממה, הן באמת מעבר לזה. ע"י שתיקה, הן של דיבור והן של מחשבה, האדם יכול להיחשף לקולה של עצמיותו אשר בשטף מרוצת החיים אינה נשמעת בבירור. וכן אם יטה אוזן ויאזין, יש ויזכה להארות מעולמות עליונים, אשר יצבעו עבורו את ההווה בגוונים חדשים, טהורים ושמחים יותר. הכל לפי מדרגתו של האדם, יכולת ההקשבה שלו וביטול הרצון להביע עצמו.

במצב זה אומנם כן, האדם סביל, אך אשרי מי שזוכה וחיוו שזורים ברגעי דממה כאלו. אדם הסובר כי אורח חיוו מבטא את אישיותו בצורה מלאה, יגלה כי עצמיותו מרוממת ותובעת ממנו הרבה יותר מכפי ששיער. אזי, ככל שייחשף האדם אל עצמיותו הכמוסה, ילך הוא ויכיר בערכו הגדול, ורצונו להביע עצמו בצורה פעילה ילך ויגדל. כמו כן עולמו הרוחני ילך ויעשיר, יעלה מדרגה אחר מדרגה, ויתכן ויזכה

להארת עולמות עליונים להבנת פנימיות התורה: "סתרי תורה שנאסרה דרישתם, והם מונחים לחכם המבין מדעתו עם שאר התנאים".¹

צריך האדם לזכור, כי רצונו העז להביע עצמו, עלול להשתלט עליו גם תוך כדי ההקשבה הפנימית, ובפזיזותו יתכן וינסה לתרגם מייד את הציור המעורפל לפרטים ברורים. עליו לדעת כי אם לא ישתוק יאבד הכל, זרם השפע יקטע, והתמונה תעלם. עליו להמתין בסבלנות עד אשר תהיה התבהרות מסוימת, וכדברי הרב: "עת לחשות ועת לדבר".

נוסיף ונאמר, כי נראה שאין האדם מסוגל להגיע לשלמות מבלעדיה. שכן כל אדם הוא הופעה ייחודית בעולם, ולכן איש לא יוכל להוביל אותו אל עבר עצמו בצורה שלימה, אלא הוא!

נדמה כי אין זמן מתאים יותר לאותה דומיה מיום השבת. קדושת השבת מחכה לאדם, מבקשת לרוממו וליתן בו כוחות גדולים לשבוע נוסף. ריבוי האיסורים והסייגים ביום קדוש זה כאילו אומרים לו לאדם: 'הס! אל תיצור! היה קשוב לנשמתך, היא מדברת!'

לשבת שתי בחינות ידועות, מן הפן האחד קשורה להתקדמות ולעשייה של האדם בזמן שלפני השבת. מי שטרם בערב שבת יאכל בשבת, ככל שייגע עצמו האדם במהלך השבוע מבחינה רוחנית, כן יזכה למעלה רוחנית בשבת המלכה. וישנו הפן האחר, פן של קבלת השפע לקראת עשייה עתידית. מין טעינת מצברים אשר לא רק ממלאת אותך בכוחות מחודשים, אלא גם מעלה אותך מדרגה אל עבר יעדים רוחניים חדשים.

נפתח לנשמה שלנו צוהר, נקשיב למבוע המסרים שהיא מבקשת למסור, נתעלה בתורה ונגשים עצמיותנו למען הכלל.

¹ שו"ת הרשב"א ח"א סי' תיח